



Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.306/2022/6.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: Megyesi és Pápai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

Az alperes: alperes, alperes címe

Az alperes képviselője: Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 64.P.20.374/2022/4.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a cég1 (cím1) részére 49.530 (negyvenkilencezer-ötszázharminc) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára az államnak 36.000 (harminchatezer) forint kereseti és 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes a Jobbik Magyarországiért Mozgalom párt elnöke volt. A párthoz kötődő személyek 2015 szeptemberében alapítvány2 néven hoztak létre alapítványt.

[2] A felperes előbb lemondott elnöki pozíciójáról, majd 2020-ban a pártból is kilépett. Ezután az alapítványt nyilvántartó Egri Törvényszék határozata szerint az alapítvány neve alapítvány1-re, székhelye település3-ra változott. A kuratórium elnöke a felperes maradt, megbízásának ideje a változásbejegyzést követően határozatlan időtartamú.

[3] Az alperes szerkesztésében megjelenő nyugatifény.hu internetes hírportálon 2021. június 30-án „A Jobbik alapítványának pénzével lépett le a volt pártelnök” címmel jelent meg közlemény. Ebben a portál hírportálon megjelent „Adományokkal együtt vitte magával a Jobbik alapítványát a tavaly távozó volt pártelnök, felperes” című írásra utalással arról számoltak be, hogy „Adományokkal együtt megtartotta a Jobbik jótékonyági alapítványát felperes, aki tavaly lépett ki a pártból.” „A lap úgy tudja, hogy a alapítvány2 amellezt, hogy új nevet kapott – alapítvány1 – a kuratórium elnöki megbízatása határozatlan lett, a székhely pedig átkerült arra a mátraszentimrei címre, ahol a politikus épp panziót épít. A szervezet anyagi hátterét eddig a képviselők biztosították, (...) ez havonta milliós nagyságrendű összeget jelenthetett.” Idézték azt a tájékoztatást, amit a Jobbik adott a napilap

újságírójának kérdésére. E szerint „Amikor felperes kilépett a frakcióból és a pártból is, a Jobbiknak nem volt más lehetősége, mint megkérni a kuratórium elnökét – felperest –, hogy az alapítvány vezetésében módosításokat hajtsunk végre, hogy az továbbra is jobbikosok érdekkörébe tartozhasson, és tovább folytathassa a munkát ismert néven. Sajnos az erről szóló megbeszélések eredményre nem vezettek, így felperes az alapítványt magának tartotta meg az abban elhelyezett adományokkal együtt.”

[4] A cikkből kattintással elérhető a portál internetes hírportál írása.

[5] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a pert megelőzően az alpereshez eljuttatott kérelmével egyező módon helyreigazításra.

[6] A helyreigazító közlemény szövegét az alábbiak szerint jelölte meg: „A www.nyugatifeny.hu internetes portálon 2021. 06. 30-án »A Jobbik Alapítványának pénzével lépett le a volt pártelnök« című cikkünkben megalapozatlanul és egyoldalúan felperest hamis színben feltüntetve valótlanul, a valós tények hamis színben való feltüntetésével híreszteltük azt, hogy felperes volt pártelnök a Jobbik Alapítványának milliós nagyságrendű pénzét ellopta, amelyből panziót épít. Továbbá valótlanul híreszteltük, hogy a Jobbik megkérte őt arra, hogy a alapítvány2 vezetésében módosításokat hajtsanak végre a frakcióból és a pártból történő távozásával, azonban a megbeszélések nem vezettek eredményre, így felperes az alapítványt magának tartotta meg az abban elhelyezett adományokkal együtt. Ezzel szemben a valóság az, hogy felperes nem alapítója a alapítvány2-nek, ezért mind fogalmilag, mind jogilag kizárt, hogy az alapítványt »magával vigye« annak nevét, székhelyét önkényesen megváltoztassa.

[7] A alapítvány2 alapítói személy1, személy2 és személy3 mindhárman lemondtak alapítói jogaik gyakorlásáról és átadták azt személy4 részére.

[8] A alapítvány2-nek – amelynek a kuratóriumi elnöke felperes – a neve és székhelye megváltozott, azonban az alapítvány továbbra is egy önálló jogalanyisággal felruházott vagyonszösszesség, amelyet az alapítók az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására hoztak létre.

[9] Az alapítvány vagyonát céljának megfelelően az alapító okiratban meghatározott módon kell kezelni és felhasználni.

[10] Az alapító az alapítvány részére juttatott vagyont nem vonhatja el és nem követelheti vissza; az alapító okirat ettől eltérő rendelkezése semmis. Ezt a rendelkezést megfelelően alkalmazni kell az alapító és a csatlakozó jogutódjára is. (Ptk. 3:398.§)

[11] A kuratórium az alapítvány ügyvezető szerve. (Ptk.3:397. §) Az ügyvezető szerv határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt. Ezen jogszabályi előírások betartása mindenki kötelezettsége.”

[12] A felperes arra hivatkozott, hogy „az alapítvány pénzével lépett le” tényállítás valóságát az I. rendű alperes a cikk megjelenését megelőzően nem vizsgálta, annak ellenére, hogy az újságírói tevékenységet végző szerkesztőségtől az elvárható. A napilap sajtóorgánumban megjelent közlések tekintetében is helyreigazítást igényeltek, aminek a sajtószerv eleget is tett. Az alperes által hivatkozott okirati bizonyítékoknak relevanciája nincs, mert a közlések tényállításokat tartalmaznak, azok valóságát pedig az alperes köteles bizonyítani.

[13] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a peres eljárást megelőző helyreigazítás iránti kérelem és az ezen alapuló kereseti kérelem is hiányos, pontatlan, a jogszabályi követelményeknek nem megfelelő, azokból ugyanis nem lehet

megállapítani, hogy a felperes milyen konkrét közléseket sérelmez. A közzétenni kért helyreigazító közlemény olyan kérelmeket tartalmaz, amelyekre vonatkozóan a cikk tényállítást vagy közlést nem fogalmazott meg.

[14] Érdemi védekezése szerint a cikkben nem állított valótlan tényeket, a valós tényeket nem tüntette fel hamis színben mindössze értékítéletet fogalmazott meg, amelyek a civil szervezetek nyilvántartásába bejegyzett, a változásokat tartalmazó, csatolt okiratokban szereplő adatokon alapulnak. A közlésben levont következtetések tényeken alapuló értékítéletek, amelyek helyreigazítása sikerrel nem kérhető. Olyan közlést, hogy a felperes ellopta az alapítvány többmilliós pénzét és abból panziót épít, a cikk nem tartalmaz. Az írásban ezen kívül a Jobbik üggyel kapcsolatos nyilatkozata – szó szerint idézve – szerepel.

[15] A valóság közlésére vonatkozó kérelem tekintetében a helyreigazító közlemény tartalma teljes egészében elvonatkoztat a cikk tartalmától.

[16] A felperes, mint közszereplő a személyével kapcsolatos kritikai megnyilvánulásokat fokozottabban köteles tűrni. Az ennek megítélésével kapcsolatos alkotmányos mérce tekintetében hívta fel az Alkotmánybíróság 3112/2022. (III. 23.) AB határozatát.

[17] Indítványozta, hogy a bíróság keresse meg a Jobbik pártot arra vonatkozóan, hogy adott-e a napilap részére az alperes közleményében átvettként megjelölt nyilatkozatot.

[18] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy a www.nyugatifeny.hu internetes portálon 2021. június 30-án „A Jobbik Alapítványának pénzével lépett le a volt pártelnök” című cikkben foglaltakkal kapcsolatban – a kifogásolt cikk helyén, azzal azonos betűtípussal, azonos pozícióban, valamint háttérrel és méretben mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napig – a határozat jogerőre emelkedését követő 3 napon belül tegye közzé az alábbi helyreállító közleményt:

[19] „A Jobbik Alapítványának pénzével lépett le a volt pártelnök című cikkünkben megalapozatlanul állítottuk azt, hogy felperes volt pártelnök a Jobbik Alapítványának pénzével lelépett. Továbbá azt a valós tény, hogy felperesnek a Jobbikból való kilépése után a alapítvány2 új nevet kapott, a kuratóriumi elnöki megbízatása határozatlan idejű lett, a székhely pedig átkerült településre1, abban a hamis színben tüntettük fel, hogy felperes az alapítványt magának tartotta meg, az abban elhelyezett adományokkal együtt. A fentiekkel szemben a valóság az, hogy a felperes nem alapítója a alapítvány2-nek, az alapítvány kuratóriumi elnöke a felperes. Az alapítvány vagyonát céljának megfelelően az alapító okiratban meghatározott módon kell kezelni és felhasználni. Az alapító az alapítvány részére juttatott vagyont nem vonhatja el és nem követelheti vissza. Az alapítvány továbbra is egy önálló jogalanyisággal felruházott vagyonösszesség, amelyet az alapítók az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására hoztak létre és működtetnek.”

[20] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperes kiadóját, a cég1-t, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 forint + áfa összegű perköltséget, valamint az állam javára, az illetékhivatal felhívásában közölt időben és módon 27.000 forint illetéket. Kötelezte továbbá a felperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően az állam javára fizessen meg 9.000 forint illetéket.

[21] Döntése jogszabályi alapjaként ismertette Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) IX. cikkét, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1) bekezdését, a 496. § (1) és (3) bekezdését.

[22] Megállapította, hogy a felperes a sérelmezett közlésekkel érintett helyreigazítás iránti kérelmét a jogszabályi előírásoknak megfelelően előterjesztette a sajtószervnél, a keresetlevelet határidőben nyújtotta be. A felperes két közlést sérelmezett.

[23] Elsősorban azt vizsgálta, hogy a sérelmezett tartalom tényállítás vagy értékítélettel terhelt tényállítás-e, és sor került-e valós tények hamis színben történő feltüntetésére. Abból indult ki, hogy a közlések valóságával kapcsolatos bizonyítás az alperest terhelte. Az alperes által is hivatkozott alkotmánybírósági határozatban foglaltakra is tekintettel azt emelte ki, hogy a jelen ügyben nem választási kampányban került sor a sérelmezett közlésre, és nem is sajtótájékoztatóhoz kapcsolódik a cikk tartalma.

[24] A PK 12. számú állásfoglalásban foglaltakat szem előtt tartva vizsgálta a sérelmezett írást. Azt állapította meg, hogy a címben szereplő közlés tényállítás, azonban nem az a tartalma, hogy a pénzt ellopták és az sem, hogy ebből épít a felperes panziót. Ilyen közlés sem a címben, sem a tartalomban nem szerepel, erre közvetetten sem utal. A cikk nem sugallja, hogy a felperes bűnöző lenne vagy ellopta volna az alapítvány pénzét, azt saját céljára fordította. A „lelépés” fogalmilag, nyelvtani és hétköznapi értelemben sem azonos bűncselekmény elkövetésével, vagy lopással. A cikk tartalma az, hogy az alapítvány a felperes kuratóriumi elnökletével új néven és székhellyel tovább működik, erre utal a név- és székhelyváltogatás ténye is.

[25] Miután a bizonyíthatósági teszt alapján ez a közlés nem minősül értékítélettel terhelt tényállításnak, nem áll alkotmányos védelem alatt, az alperes pedig nem bizonyította tényállítása valóságát. Az alapítványban történt változások nem igazolják, hogy a pénzzel a felperes „lelépett”, ezért az első közlés tekintetében az alperes helyreigazításra köteles.

[26] A második közlés tekintetében az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy cikk tartalma a való tényeket (vagyis azt, hogy az alapítvány tekintetében változások bejegyzésére került sor) hamis színben tüntette fel annyiban, hogy a felperes „magának tartotta meg” az alapítványt az elhelyezett adományokkal együtt. A csatolt iratokból megállapíthatóan a változások bejegyzését követően az alapítvány célja nem változott, a vagyon felhasználásának mértéke és a vagyonfelosztás módja is ugyanaz maradt. A cél szerinti besorolás meghatározása a korábbival azonos módon szerepel a nyilvántartásban. Utalt e körben a helyreigazítási kérelemben is megjelölt jogszabályi környezetre. Önmagában azokból a tényekből, hogy az alapítvány neve és székhelye megváltozott, a felperes a Jobbik pártból kilépett, de az ahhoz köthető alapítványban kuratóriumi elnöki pozícióját határozatlan idejű tisztséggént megtartotta, nem vonható le okszerűen az a következtetés, hogy az alapítványt „magának tartotta meg”, hiszen annak nem alapítója és az alapítói jogokat sem gyakorolja.

[27] Az igényelt helyreigazító közlemény tartalma tekintetében az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az a cikk tartalmán túlmutat. A PK 15. számú állásfoglalás alapján ezért attól eltérő módon határozta meg a helyreigazító közlemény szövegét. A való tények közlése tekintetében kizárólag a cikk tartalmához igazodó tények feltüntetésére szorítkozott.

[28] Mellőzte a Jobbik megkeresésére vonatkozó bizonyítást, mert a felperes nem vitatta, hogy az alperes közlése a Jobbik által nyújtott tájékoztatáson alapult.

[29] A perköltség viseléséről a felek részleges pernyertességére tekintettel határozott a Pp. 83. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 86. § (2) bekezdés alapján. A felperest 75%-ban tekintette pernyertesnek, a perköltség megfizetéséről a Pp. 499. § (1) bekezdésére is figyelemmel döntött. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel az érdemi tárgyalások számára is – mérsékelt összegben állapította meg.

[30] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. A felperes csatlakozó fellebbezését a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.306/2022/4. számú, 2022. június 9-én jogerőre emelkedett végzésével visszautasította.

[31] Az alperes fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet részben megváltoztatására, a kereset teljes elutasítására irányult. A másodfokú bíróságtól az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára tartott igényt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerint. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. § (1) bekezdését, Pp. 495. § (2) bekezdés b) és c) pontját, a 496. § (4) bekezdés b) pontját, valamint az Smtv. 12. §-át.

[32] Fellebbezésében elsősorban az alaki védekezéssel összefüggésben kifejtett érveit hangsúlyozta. Álláspontja szerint a felperes nem jelölte meg, hogy a cikk mely részeit, mondatait, közléseit tartja valótlan tényállításnak, illetve melyekre tekint hamis színben feltüntetett tényállításként, a tárgyaláson e körben tett nyilatkozata sem volt határozott.

[33] Az a közlés, hogy felperes ellopta az alapítvány pénzét, illetve, hogy ebből panziót épít, nem szerepel a cikkben. Azon tényadatokat, hogy a alapítvány² néven alapított alapítványt később alapítvány¹ elnevezésre módosították, az alapítvány székhelycíme a cím² címre változott, továbbá, hogy felperes tisztsége határozatlan idejűre módosult, a felperes nem vitatta. Kereseti kérelmeként ezért csupán a cikk saját értelmezését adta elő. Ebből az következik, hogy a peres eljárást megelőző helyreigazítás iránti kérelem hiányos volt, illetve pontatlanságokat tartalmazott, ami nem felel meg a jogszabályi követelményeknek. A kérelemben a valótlan tények közlését keverte a valós tények hamis színben való feltüntetésével, így nem is lehetett megállapítani, hogy mi volt a kérelem tényleges tartalma. A PK 15. számú állásfoglalás sem ad lehetőséget a bíróság számára, hogy pótolja a kérelem hiányosságait.

[34] További hivatkozása szerint a cikk nem tartalmazott valótlan közlést. A csatolt civil szervezeti nyilvántartási adatokból kitűnik, hogy a cikk alapítvánnyal kapcsolatos közlései valósak. A cikk címe („lelépett”) pedig ezek alapján megfogalmazott újságírói, sarkos, túlzó értékítélet, következtetés. A „megtartotta” az alapítványt, nem azt jelenti, hogy a felperes magának tartotta meg, és magára fordítaná annak vagyonát. Mindössze a felperes azon magatartását értékelte, hogy kilépése után nem mondott le a párt alapítványának vezető tisztségviselői pozíciójáról, sőt az határozatlan idejűvé alakult. A felperes, mint a kuratórium elnöke a döntéshozatal körében továbbra is meghatározó befolyással rendelkezik, úgy, hogy a pártból, amelyről az alapítványt elnevezték, ő maga kilépett. A cikk írójának ezzel összefüggő értékítélete mindenképp a vélemény (és nem a tényállítás) jogi kategóriájába tartozik, amely lehet helytelen, de amely miatt helyreigazítás nem kérhető. Hangsúlyozta e körben a felperesnek a Ptk. 2:44. § szerinti fokozott tűrés kötelezettségét is. Utalt az Alkotmánybíróság 3111/2022. (III. 34.) AB határozatára és a 3112/2022. (III. 23.) AB határozatára is.

[35] A valósággazdasági vonatkozásában fenntartotta, hogy az tartalmában túlterjeszkedik a cikken.

[36] A perköltség tekintetében fellebbezése arra irányult, hogy az ítélet megváltoztatása esetén a másodfokú bíróság mind az elsőfokú, mind a másodfokú perköltség viselésére a felperest kötelezze. A másodfokú eljárással összefüggésben 9.000 forint + áfa perköltség erejéig terjesztett elő költségjegyzéket.

[37] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Visszautalt a csatlakozó fellebbezésében kifejtett érveire is. Álláspontja szerint a cikk írója a címben a felperesnek a pártból történő kilépését összegezte a „lelépett” kifejezéssel. Az alapítványban történt változásokat a felperes önkényes lépéseként írta le. Azt

a következtetést nyújtja az olvasóknak, hogy a felperes a panzióépítést az alapítvány pénzből kívánja fedezni. Mindez azonban a való tények hamis színben történő feltüntetése.

[38] Hivatkozott arra is, hogy az eredeti írást megjelentető napilap, de más sajtóorgánum is helyreigazítást tett közzé. Vitatta, hogy a felperes közszereplőként a kifogásolt közlésekben megjelenő valótlan állításokat túrni köteles. Sérelmezte az alperesnek a per során tanúsított magatartását. A helyreigazítási kérelem álláspontja szerint a PK 12. számú állásfoglalás értelmezési szempontjait is szem előtt tartva a jogszabályi előírásoknak megfelelt, az alperes alaki védekezése ezért nem helytálló. Az a tény, hogy az alperes más sajtószerv írását vette át a PK 14. számú állásfoglalás alapján súlytalan. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a felperest marasztalja a másodfokú perköltségben.

[39] A fellebbezés alapos.

[40] A Pp. 370. § (1) bekezdés szerinti korlátokra tekintettel a másodfokú bíróság azt vizsgálta az elsőfokú bíróság döntése az anyagi jogi jogszabályoknak megfelel-e, szükséges-e a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést levonni, a megállapított tényeket másként minősíteni. [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont]

[41] A sajtó-helyreigazítási igények anyagi jogi kereteit az elsőfokú bíróság által ismertetett Smtv. és Pp. rendelkezések adják.

[42] Az alperes elsősorban alaki védekezését tartotta fenn a fellebbezésben. A másodfokú bíróság ezért elsősorban a helyreigazítás iránti – egyben kereseti – kérelem anyagi jogszabályoknak való megfelelőségét vizsgálta. Az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján olyan helyreigazítás iránti kérelem terjeszthető elő, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények. A Pp. 495. § (1) bekezdése szerint a kérelemben meg kell jelölni a sérelmezett közleményt, a valótlan, illetve hamis színben feltüntetett tényállításokat és – feltéve, hogy ezek közzétételét is igényli – a valós tényeket.

[43] A felperes kérelmei ezen kritériumnak megfeleltek, mert abból azonosítható volt, hogy azon valótlan állítások híresztelését sérelmezi, hogy a Jobbik alapítványának milliós nagyságrendű pénzért ellopta, amelyből panziót épít, valamint azt, hogy a Jobbik megkérte őt arra, a alapítvány2 vezetésében módosításokat hajtsanak végre a frakcióból és a pártból történő távozásával, azonban a megbeszélések nem vezettek eredményre, így a felperes az alapítványt magának tartotta meg az abban elhelyezett adományokkal együtt.

[44] A valóság közzétételére irányuló kérelméből pedig azonosíthatók voltak azok a valós tények, amelyeknek a felperes szerinti elferdítésével létrejött a valótlan tartalom. Önmagában amiatt, hogy a kérelem értelmezésre szorul, nem eredményezheti annak elutasítását. Amennyiben a helyreigazítási kérelem felperes szerinti „értelmezése” helytelen, úgy a kereset érdemi elutasításának van helye. A jelen ügyben a helyreigazítási kérelem megtagadásának a fellebbezésben megjelölt törvényi oka nem állt fenn, illetve a keresetlevél hiányosságaként értékelt körülmény sem volt megállapítható. A felek a közlemény sérelmezett részét jogilag különbözőképpen minősítették, a jogkérdésben kifejtett eltérő nyilatkozási tartalom azonban nem az alperes által állított hiányosságra vezethető vissza.

[45] A kereset érdemi elbírálása során azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság döntésével. A sajtó-helyreigazítás jogintézménye az Alaptörvény által védett véleménynyilvánítás szabadságába történő beavatkozást célozza, az egyén ugyancsak alapjogi védelmét élvező személyiségi joga, jóhírneve védelme érdekében. Ebben az esetben ezért a bíróságnak arról kell állást foglalnia, hogy melyik alapjog kényszerül a másikkal szemben meghátrálásra.

[46] Az Alkotmánybíróság ezt a kérdést számos döntésében vizsgálta, alakította a joggyakorlatot. A 7/2014. (III. 7.) AB határozatában – összefoglalva a korábbi döntéseit is –

hangsúlyozta, hogy a szólásszabadság alkotmányos értelmezését megalapozó 30/1992. (V. 26.) AB határozat óta követett gyakorlat szerint a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van az alkotmányos alapjogok között, mivel az többféle szabadságjog, az ún. kommunikációs jogok „anyajoga”. (ABH 1992, 167, 172.). A 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban kifejtettek szerint az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a szólásszabadság „különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. (ABH 1994, 219, 228.)” Leszögezte azonban azt is, hogy a tények meghamisítására nem vonatkozhat az alkotmányos védelem, ezért még a büntetőjogi szankcionálás sem eltúlzott abban az esetben, ha a becsület csorbitására alkalmas tényről állító tudta, hogy a közlése valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert a foglalkozása alapján elvárható körütekintést elmulasztotta. {7/2014. (III. 7.) AB határozat [16][17]}

[47] A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban állította fel azt a mérceket, amely alapján a hasonló jellegű jogvitákban vizsgálandó kell. E szerint egy nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e. A véleménysszabadság gyakorlásának határai ugyanis a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. Vagyis e minősítésnek azért kell összhangban állnia az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménysszabadság követelményeivel, mert egyben döntően és közvetlenül befolyásolja annak határait is, így az alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését. {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39] és [40]}

[48] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság kizárólag a tényállítások és vélemények elhatárolására vonatkozó bizonyíthatósági teszt mentén hozta meg döntését, nem volt tekintettel arra, hogy a felperes politikusi ténykedésével összefüggésben, közügyekben történő megszólalást tartalmazott az írás. Nem vette figyelembe azt, hogy a politikai vitákkal kapcsolatban megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával. Az értékelés nem szorítkozhat a kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára. Ennek az értékelésnek a szemléletét az határozza meg, hogy a közügyek demokratikus vitája során a vita érintettjei a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok, akik tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel {a választási kampányok vonatkozásában lásd: 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [28], továbbá 3240/2019. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [29]}.

[49] Téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja is, miszerint ez a megengedőbb teszt csak választási időszakban elhangzó megszólalások esetén irányadó. Az Alkotmánybíróság ugyanis legutóbb a 3112/2022. (III. 23.) AB határozat [31] bekezdésében úgy foglalt állást, hogy ez a megállapítás – a politikai viták megítélése során – nem kizárólag a választási kampányokban értelmezhető. A politikai szereplők ugyanis a kampány időszakokon kívül is éles bírálatokat és állításokat fogalmaznak meg egymással szemben, amelyekkel összefüggésben is fokozottabb tűrési kötelezettséget kell megkövetelni. Az egyes politikai szereplőknek ugyanis kampány időszakon kívül is számos lehetőségük nyílik a megfogalmazott bírálatokra történő széleskörű reagálásra.

[50] A Kúria követendő gyakorlatából kiemelendő elem, hogy a politikai, közéleti szereplő a közügyekkel kapcsolatos tevékenységének erőteljes, éles, markáns megfogalmazású, provokatív tartalmú kritikát is tűrni köteles. A közügyekben megfogalmazott vélemény, kritika jogi védelme kiterjed a tényállításokra is, a jogi korlátot ilyen esetben az emberi méltóság védelme jelenti (a Kúria Pfv.IV.21.486/2021/4. számú ítélete).

[51] A jelen ügyben a politikus közéleti szerepvállalása, annak során kifejtett magatartása, a párt alapítványának vagyona, alakulása és a felperes arra való ráhatása a közügyek kategóriájába sorolja a cikk témáját, amely körülményt a sérelmezett szövegrészek jogi értékelésénél is figyelembe kell venni..

[52] A perbeli esetben az elsőként sérelmezett közlés részben a cikk címét, részben annak tartalmát érintette. Helytállóan hivatkozott azonban az alperes arra, hogy olyan állítást, amelyet kérelmében a felperes megfogalmazott – az alapítvány pénzt ellopva és abból épít panziót – nem tartalmaz a cikk, a cikk tényleges tartalmától a felperes elrugaskodott.

[53] A helyreigazítás iránti kérelem tartalmából azonban az következtethető – figyelemmel a PK 12. számú állásfoglalásban megfogalmazott szempontrendszerre is – hogy a felperes azt a róla tett állítást sérelmezte, hogy a Jobbik alapítványának pénzével lépett le, és az alapítványt magának tartotta meg az adományokkal együtt. Ezek a közlések a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján olyan valós ténybeli alapon nyugvó következtetések, bírálatok, amelyek a fent meghatározott szempontok alapján nem helyreigazítandók.

[54] Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy az alapítvány változásbejegyzésére vonatkozó adatok alapján következtetései a politikus felperesről megalkothatóak voltak. Nem annak van ugyanis jelentősége, hogy jogilag az alapítvány működésénél a felperesnek van-e lehetősége az alapítványban elhelyezett pénz saját céljaira fordítására. Az írás arra a szembenállásra hívja fel a figyelmet, amely a Jobbik, és a pártból kilépett volt elnöke között feszül az alapítvány sorsát illetően. Ennek egyik okaként veti fel azt, hogy a felperes anyagi okokból nem járt el volt pártja kérésének megfelelően. Ez azonban olyan felvetés, amely nem sorolható azon tényállítások közé, amelyekkel szemben helyreigazításnak van helye.

[55] A második közlés esetében a felperes a Jobbiknak a témában elfoglalt álláspontját tükröző közlését sérelmezte. Azt nem vitatta, hogy volt pártja valóban a tőle idézetként megjelenő közleményt bocsátotta ki. Az elsőfokú bíróság ezért – helyesen – e körben nem is folytatott le bizonyítást. Azt is helyesen állapította meg, hogy e közlemény tekintetében az alperest bizonyítási kötelezettség terhelné, mert nem tett mindenben eleget az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatában megkövetelt gondossági feltételeknek. A közleményhez értékelést fűzött, a felperes álláspontját pedig nem jelenítette meg.

[56] Ugyanakkor ez a közlés is olyan tényállításokat is tartalmazó értékítélet, amely fokozott alkotmányos védelem alatt áll, és még abban az esetben is értékítéletként bírálendő el, amennyiben tényállítási elemeket is hordoz. A sérelmezett szövegrésznek az a tartalom

tulajdonítható, hogy a párt a felperesnek a frakcióból történő kilépése után saját érdekkörében kívánta tartani az alapítványt, a felperes magatartása miatt azonban az erre irányuló tárgyalások nem vezettek eredményre. Az alapítvány továbbra is a felperes, mint kuratóriumi elnök irányítása alatt maradt.

[57] A közgondolkodásban elfogadott ténynek tekinthető, hogy a kuratórium elnöke az alapítvány vezetésében meghatározó szerepet tölt be. Az pedig nem volt vitás, hogy a párt és a felperes között közelebbről nem ismert tartalmú vita volt az alapítványban tervezett változások tekintetében. E valós alapokon a sérelmezett közlésben megjelenő értékelés miatt az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján nem kérhető helyreigazítás még abban az esetben sem, ha a következtetés téves, a felperes megítélésére negatív hatást gyakorolhat.

[58] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, a keresetet teljes egészében elutasította.

[59] Az alperes eredményesen fellebbezett, ezért a felperes a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a 499. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a sajtótermékért felelősséget vállaló jogi személy részére az első- és a másodfokú eljárással összefüggő perköltséget, figyelemmel arra, hogy a másodfokú döntés az elsőfokú bíróságnak a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésére is kihatott.

[60] Az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú bíróság a csatolt költségjegyzékben foglaltakra is figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[61] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt együttes kereseti és fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján döntött.

Budapest, 2022. július 7.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
bíró